

Úryvok z príručky Pravidlá písania a používania Braillovho písma v Slovenskej republike

4.1 Technické parametre bodov a ich rozmery v zápise Braillovho písma

Pri stanovení štandardov pre tvorbu, teda písanie a tlač, Braillovho písma sme vychádzali zo štandardov používaných v English Unified Braille (EUB), ktoré vychádzajú zo štandardu (ISO17049). Zároveň tieto štandardy spĺňajú farmaceutické štandardy pre tlač Braillovho písma na farmakologické produkty ([The Marburg Medium Braille Specification](#)).

Odporúčame používanie Braillovho písma s rozmermi:

- vzdialenosť medzi vrcholmi bodov v jednej braillovskej bunke (vertikálne aj horizontálne, teda napríklad medzi bodmi b1 a b2 alebo bodmi b1 a b4) = 2,50 mm;
- vzdialenosť medzi vrcholmi dvoch rovnakých bodov dvoch po sebe idúcich buniek (napríklad medzi bodom b1 prvej a bodom b1 druhej bunky) = 6,00 mm;
- vzdialenosť medzi vrcholmi rovnakých bodov dvoch buniek v riadku s medzerou medzi nimi = 12,00 mm;
- vzdialenosť medzi vrcholmi rovnakých bodov dvoch buniek presne pod sebou (napríklad medzi bodom b1 bunky v prvom riadku a bodom b1 bunky v druhom riadku priamo pod prvou), teda riadkovanie = 10,00 mm;
- výška bodu = $0,5 \pm 0,1$ mm;
- rozmer základne bodu (hrúbka bodu) = $1,5 \pm 0,25$ mm.

Tieto rozmery sú merané vždy zo stredu bodu, teda jeho vrcholu.

Výška bodu a veľkosť základne bodu sú v týchto štandardoch uvedené s možnou toleranciou, pretože

tieto parametre závisia od hrúbky a kvality papiera, na ktorom majú byť body vyrazené.

Tlač na kartónových obaloch produktov, napríklad liečiv a farmakologických prípravkov, máva zvyčajne menšiu výšku bodu z technických dôvodov, v prípade tlače na kartónové obaly je prípustná aj menšia výška bodu ako 0,5, respektíve 0,4 mm, nie však menej ako 0,2 mm.

Tieto rozmery sú odporúčanými štandardmi predovšetkým pre tlač a písanie Braillovho písma na papier, pre zápis v počítači, respektíve na braillovských riadkoch môžu byť použité iné rozmery.

Micro-Braille, bodové písmo s menšími rozmermi bodov a menšími vzdialenosťami medzi nimi, sa používa predovšetkým v Japonsku, no i tam je pomaly nahrádzané štandardným Braillovým písmom s celosvetovo uznávanými štandardmi. Micro-Braille nebolo vyhodnotené ako dobre čitateľné pre nevidiacich a na Slovensku sa jeho používanie neodporúča.

Na účely výučby bodového písma alebo na tlač textu pre ľudí so stratou zraku v neskoršom veku je v zápise Braillovho písma možné pristúpiť k obriadkovej tlači alebo ku zväčšenej verzii Braillovho písma, takzvanému Jumbo Braille.

Obriadková forma tlače je taká tlač, pri ktorej sa po každom napísanom riadku vynecháva jeden riadok. V štandardne tlačených textoch, napríklad v knihách, časopisoch alebo kalendároch, sa riadky nevynechávajú, teda ide o normálnu hustú tlač. Človek s nedostatočne vytrénovaným hmatom však nemusí byť schopný dostatočne dobre rozoznávať jednotlivé braillovské bunky a medzery medzi nimi a nemusí dostatočne dobre odsledovať líniu riadka. Aby bol pohyb po riadku priamočiarejší, prázdnymi riadkami medzi popísanými riadkami sa zabezpečuje osamotenosť čítaného riadka, čím nedochádza k zamiešaniu s inými riadkami.

Jumbo Braille alebo zväčšené Braillovo písmo je určené ľuďom so zníženou citlivosťou v bruškách prstov. Pri jeho tlači sa využívajú rovnaké kombinácie ako v Braillovom písme, rovnaká veľkosť jednotlivých bodov, zväčšené sú iba vzdialenosti medzi jednotlivými bodmi v bunke a tiež vzdialenosti medzi jednotlivými bunkami Braillovho písma, a to zvyčajne o 25 %. Na písanie Jumbo Braille sú prispôbené aj príslušné písacie pomôcky, tabuľky či mechanické písacie stroje a tlačiarne. Vzhľadom na ich absenciu na Slovensku pristupujeme pri tlači Braillovho písma na účely výučby predovšetkým

k obriadkovej tlačí.